

Služba Skupštine Crne Gore

Istraživački rad:

**Tabelarni i grafički prikazi minimalne potrošačke korpe i neto zarada
u Crnoj Gori sa poređenjem u zemljama u regionu**

Podgorica, jul 2012. god.

Broj: 06/2012

Klas. br: 00-52/12-

Datum: jul 2012. godine

Pripremio: Odsjek za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju

**Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore*

Uvod

U ovom dokumentu sadržani su tabelarni i grafički prikazi vrijednosti minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori, vrijednosti ukupne lične potrošnje u Crnoj Gori i zemljama u regionu, kao i tabelarni i grafički prikazi zarade bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori, u poređenju sa zemljama u regionu. Uzimajući u obzir izmjene i različite pristupe u metodologiji obračuna potrošačke korpe u pojedinim zemljama u regionu, ovaj istraživački rad prikazuje samo raspoložive podatke vrijednosti minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori. Iz tog razloga, vrijednosti potrošačke korpe u ostalim zemljama u regionu nijesu predstavljene u ovom dokumentu. Međutim, relevantne statističke institucije zemalja u regionu, kao i Zavod za statistiku Crne Gore – Monstat¹, objavljuju rezultate tzv. Ankete o potrošnji domaćinstava, koja je usaglašena sa međunarodnim standardima i preporukama EUROSTAT-a i UN-a, a kojom se obezbjeđuje međunarodna uporedivost podataka. S tim u vezi, ovaj dokument dodatno sadrži i podatke o osnovnim elementima lične potrošnje koji su prikupljeni na osnovu ankete u Crnoj Gori i zemljama u regionu.

Kao izvori korišteni su podaci objavljeni na internet stranicama Zavoda za statistiku Crne Gore – Monstat, kao i podaci objavljeni na internet stranicama statističkih zavoda zemalja u regionu.

Dokument sadrži pregled podataka koji se odnose na:

- Vrijednost minimalna potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar 2010-jun 2012. godine;
- Visinu prosječne zarade bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori u periodu 2002 - jun 2012. godine;
- Odnos prosječne neto zarade i minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar 2010-jun 2012. godine;
- Ukupna lična potrošnja u Crnoj Gori i zemljama u regionu (za godinu sa posljednjim raspoloživim podacima);
- Prosječne neto zarade u zemljama u regionu u tekućem periodu.

¹ www.monstat.org

Rezime

U vezi sa pribavljanjem podataka o iznosu minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori, korišteni su podaci sa internet stranica Zavoda za statistiku Crne Gore – Monstat. Prema raspoloživim informacijama, ova institucija obrađuje podatke o minimalnoj potrošačkoj korpi u Crnoj Gori od januara 2010. godine, pa su, shodno tome, ovim istraživanjem obuhvaćeni mjesečni podaci o vrijednosti minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori od januara 2010. do juna 2012. godine.

Struktura vrijednosti minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori, kao i metodologija koja se koristi u tu svrhu, objašnjene su na internet stranicama Monstat-a. Pruženom informacijom navodi se da se **minimalna potrošačka korpa** za četvoročlano domaćinstvo koristi za utvrđivanje novca koji je neophodan za kupovinu minimalnog standarda kalorija². Takođe, dalje se navodi da se nova metodologija obračuna minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori zasniva na Anketi o potrošnji domaćinstava koja se realizuje na uzorku od 1560 domaćinstava i obuhvata sve prehrambene artikle čiju potrošnju evidentiraju anketirana domaćinstva. Vrijednost minimalne potrošačke korpe čine: izdaci za minimum potrebne hrane i bezalkoholnih pića (koja obuhvata 130 prehrambenih artikala), izdaci za minimalno potrebne neprehrambene proizvode i usluge i vrijednost imputirane rente.³

Prilikom obavljanja istraživanja o vrijednosti potrošačke korpe u zemljama u regionu (BiH, Hrvatska, Srbija i Makedonija), radi bolje uporedivosti sa njenom vrijednošću u Crnoj Gori, uočena je razlika u metodološkim pristupima, a u nekim zemljama i nedostupnost podataka o vrijednosti minimalne potrošačke korpe, na internet stranicama statističkih zavoda ovih zemalja. Naime, statistički zavodi ovih zemalja koriste rezultate Ankete o potrošnji domaćinstava koji predstavljaju podatke o raspoloživim i upotrijebljenim sredstvima. Anketa je usaglašena sa međunarodnim standardima i preporukama EUROSTAT-a i UN-a, a njome se obezbjeđuje međunarodna uporedivost podataka. Ovom anketom računaju se veličina i struktura prosječne mjesečne (u pojedinim zemljama na godišnjem nivou) lične potrošnje i prihoda po domaćinstvu. Uzimajući u obzir ovaj podatak, u istraživačkom radu sadržan je i pregled prosječne mjesečne/godišnje lične potrošnje po domaćinstvu u Crnoj Gori i zemljama u regionu za godinu sa posljednjim raspoloživim podacima.

² **Minimalnu količinu kalorija**, koja je potrebna za obnavljanje energije, utvrđuju nutricionisti. Tako utvrđena, množi se sa cijenama u tekućem periodu, čime se dobija vrijednost minimalne potrošačke korpe hrane i bezalkoholnih pića.

³ <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=31&pageid=31>

Tabelarni i grafički prikazi glavnih nalaza istraživanja

1. Minimalna potrošačka korpa u Crnoj Gori

Tabela 1.1. Vrijednost minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu **januar - jun 2012. godine**, u EUR

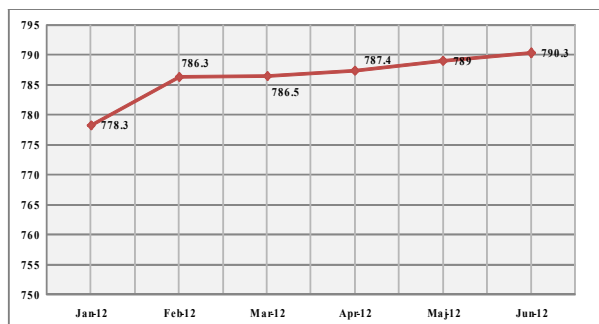
Mjesečni trošak za četvoročlano domaćinstvo, u €	Jan '12	Feb '12	Mar '12	Apr '12	Maj '12	Jun '12
Hrana i bezalkoholna pića	253,2	254,0	256,5	256,8	257,2	259,4
Žito i proizvodi od žita	34,2	33,2	33,2	33,3	33,1	32,5
Povrće i prerađevine od povrća	40,1	38,5	39,0	35,6	36,1	37,2
Voće i prerađevine od voća	29,3	31,8	31,6	33,7	34,9	39,4
Svježe i prerađeno meso	47,3	47,1	48,3	48,3	47,5	45,4
Svježa i prerađena riba	4,3	5,2	5,2	5,2	5,5	5,5
Ulja i masti	6,9	6,8	6,7	6,6	6,6	6,6
Mlijeko, mliječni proizvodi i jaja	73,7	74,0	74,9	76,4	75,8	75,1
Ostali prehrambeni proizvodi	16,3	16,5	16,5	16,6	16,7	16,7
Bezalkoholna pića	1,1	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
Neprehrambeni proizvodi i usluge	343,3	344,8	343,8	344,1	345,4	345,2
Odjeća i obuća	42,6	41,3	40,9	40,9	41,8	42,3
Stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva	82,5	85,0	84,4	84,6	84,5	84,2
Pokušstvo i rutinsko održavanje stana	25,2	25,2	25,2	25,4	25,4	25,3
Zdravlje	24,6	24,5	25,2	24,5	24,6	24,5
Transport	55,5	55,5	56,1	57,0	56,6	55,1
Komunikacije	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1	35,1
Rekreacija i kultura	18,8	18,7	18,7	18,6	19,2	19,5
Obrazovanje	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7
Restorani, kafei i hoteli	17,0	17,0	17,2	17,2	17,9	18,5
Ostala dobra i usluge	31,4	31,6	31,1	30,2	29,5	30,0
Imputirana renta	181,8	187,5	186,2	186,5	186,4	185,7
UKUPNO	778,3	786,3	786,5	787,4	789	790,3

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava

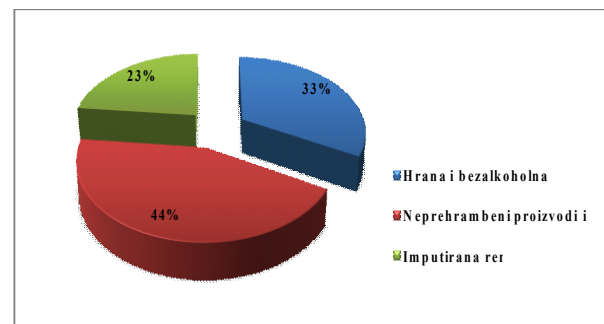
Prema prikazanim podacima, u periodu **januar - jun 2012. godine** najveća vrijednost minimalne potrošačke korpe dostignuta je u junu mjesecu, kada je ona iznosila 790,3 €, dok je najmanja vrijednost zabilježena u januaru u iznosu od 778,3 €. Prosječna vrijednost minimalne potrošačke korpe za period

januar-jun 2012. godine iznosi 786,3 €. U pomenutom periodu, najveći porast ukupne vrijednosti minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori zabilježen je u februaru mjesecu, kada je u odnosu na januar 2012. godine vrijednost dostigla rast od 1%.

Grafik 1.1.1. Ukupna vrijednost minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar - jun 2012. godine

Grafik 1.1.2. Struktura minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar - jun 2012. godine

vrijednost zabilježena u januaru mjesecu u iznosu od 754,35 €. Prosječna vrijednost minimalne potrošačke korpe za ovu godinu iznosila je 766,3 €.

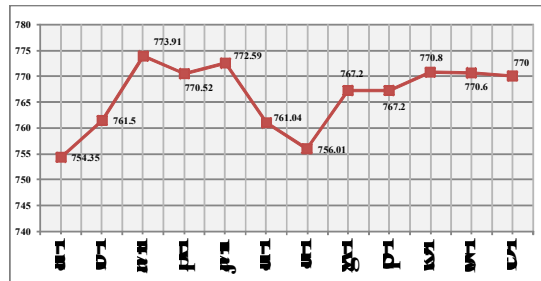
U **2011. godini**, najveća vrijednost minimalne potrošačke korpe zabilježena je u martu u iznosu od 773,91 €, dok je najmanja

Tabela 1.2. Vrijednost minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar - decembar 2011. godine, u EUR

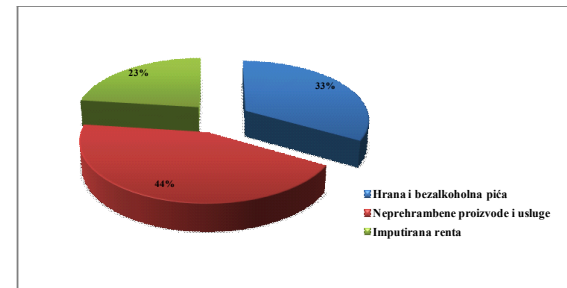
Mjesečni trošak za četvoročlano domaćinstvo, u €	Jan '11	Feb '11	Mar '11	Apr '11	Maj '11	Jun '11	Jul '11	Avg '11	Sep '11	Okt '11	Nov '11	Dec '11
Hrana i bezalkoholna pića	251,7	256,90	266,04	266,84	269,64	256,26	251,06	252,1	251,2	254,3	254,1	254,0
Žito i proizvodi od žita	8	32,31	35,06	35,29	35,58	35,74	35,88	35,2	35,3	35,1	34,3	34,2
Povrće i prerađevine od povrća	31,99	47,99	52,30	51,09	46,95	35,52	32,88	35,1	35,8	38,1	39,2	40,1
Voće i prerađevine od voća	45,05	29,35	30,05	30,11	37,13	34,57	31,07	29,8	29,8	31,0	30,7	30,3
Svježe i prerađeno meso	28,99	47,11	47,20	47,26	47,29	47,19	47,34	47,8	47,3	47,2	47,5	47,2
Svježa i prerađena riba	46,95	4,39	4,35	4,27	4,19	4,21	4,24	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3
Ulja i masti	4,38	6,89	7,00	7,00	7,02	7,01	7,00	7,0	6,9	6,9	6,9	6,9
Mlijeko, mliječni proizvodi i jaja	6,81	72,24	73,01	74,72	74,56	75,10	75,48	75,8	74,5	74,1	73,8	73,7
Ostali prehrambeni proizvodi	71,18	15,54	15,97	16,02	15,84	15,79	16,06	16,2	16,4	16,5	16,3	16,3
Bezalkoholna pića	15,33	1,08	1,11	1,10	1,09	1,12	1,10	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
	1,09											
Neprehrambeni proizvodi i usluge	330,8	332,52	335,79	334,70	333,97	335,63	335,80	339,2	340,3	340,8	340,8	340,3
Odjeća i obuća	4	42,31	42,35	42,23	42,31	42,52	42,52	42,2	42,9	42,9	43,0	42,6
Stanovanje, voda, str, gas i dr goriva	42,40	78,01	78,01	76,61	76,61	76,68	76,68	79,7	79,7	79,7	79,7	79,7
Pokućstvo i rutinsko održav. stana	77,86	25,20	25,17	25,15	25,07	25,17	25,17	25,2	25,2	25,2	25,2	25,2
Zdravlje	24,22	22,85	23,10	23,17	22,89	24,13	24,15	24,4	24,4	24,6	24,6	24,6
Transport	22,27	52,42	55,36	55,74	55,35	55,02	55,13	55,2	55,2	55,3	55,3	55,2
Komunikacije	51,19	34,71	34,71	34,71	34,71	34,99	35,02	35,0	35,0	35,0	35,0	35,1
Rekreacija i kultura	34,71	18,88	18,88	18,88	18,80	18,77	18,77	18,8	18,8	18,8	18,8	18,8
Obrazovanje	18,99	10,78	10,78	10,78	10,77	10,77	10,77	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7
Restorani, kafei i hoteli	10,78	17,11	17,15	17,15	17,17	17,24	17,24	17,2	17,0	17,0	17,0	17,0
Ostala dobra i usluge	17,11	30,25	30,28	30,28	30,28	30,34	30,34	30,7	31,4	31,5	31,5	31,4
	30,31											
Imputirana renta	171,7	172,08	172,08	168,98	168,98	169,15	169,15	175,9	175,7	175,7	175,7	175,7
	3											
UKUPNO	754,3	761,50	773,91	770,52	772,59	761,04	756,01	767,2	767,2	770,8	770,6	770,0
	5											

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava

Grafik 1.2.1. Minimalna potrošačka korpa u Crnoj Gori u 2011. godini

Grafik 1.2.2. Struktura prosječne minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u 2011. godini

U **2010. godini**, najveća vrijednost minimalne potrošačke korpe zabilježena je u aprilu mjesecu u iznosu od 759,18 €, dok je najmanja vrijednost zabilježena u septembru u iznosu od 751,08

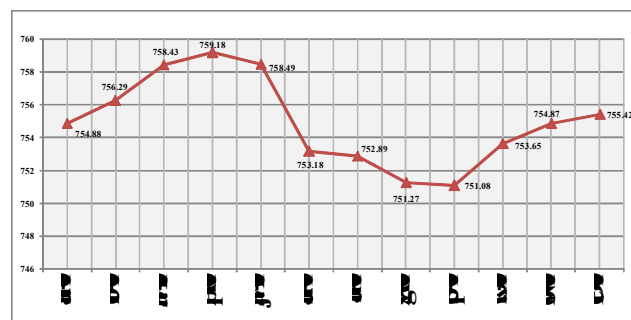
€. Prosječna vrijednost minimalne potrošačke korpe za ovu godinu iznosila je 755 €.

Tabela 1.3. Vrijednost minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori za period **januar - decembar 2010. godine**, u EUR

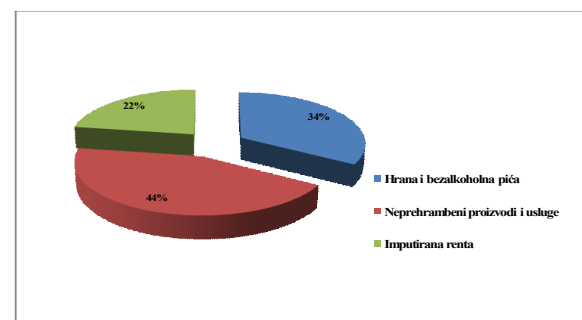
Mjesečni trošak za četvoročlano domaćinstvo, u €	Jan '10	Feb '10	Mar '10	Apr '10	Maj '10	Jun '10	Jul '10	Avg '10	Sep '10	Okt '10	Nov '10	Dec '10
Hrana i bezalkoholna pića	250,48	251,81	253,17	254,50	253,86	249,41	249,20	249,27	249,57	251,95	253,33	252,82
Žito i proizvodi od žita	31,36	--	31,39	31,39	31,39	31,41	31,43	31,60	31,61	31,65	31,95	32,09
Povrće i prerađevine od povrća	42,12	--	44,18	46,35	43,54	37,02	35,92	36,99	38,23	40,33	42,04	43,42
Voće i prerađevine od voća	28,22	--	28,74	28,98	30,22	31,98	32,58	30,56	28,87	27,79	27,30	28,44
Svježe i prerađeno meso	48,15	--	48,16	48,15	48,08	47,93	47,89	48,47	48,44	48,62	48,60	48,47
Svježa i prerađena riba	4,69	--	4,72	4,73	4,68	4,72	4,71	4,70	4,48	4,48	40,48	4,36
Ulja i masti	5,68	--	5,68	5,48	5,48	5,67	5,62	5,70	6,38	6,53	6,63	6,63
Mlijeko, mliječni proizvodi i jaja	75,60	--	75,63	75,73	75,79	76,02	75,92	75,98	76,03	75,86	76,14	73,19
Ostali prehrambeni proizvodi	13,53	--	13,55	13,55	13,54	13,55	14,03	14,16	14,41	15,56	15,08	15,12
Bezalkoholna pića	1,13	--	1,13	1,14	1,14	1,11	1,10	1,11	1,13	1,13	1,10	1,10
Neprehrambeni proizvodi i usluge	329,36	329,44	330,40	330,34	330,29	329,95	329,87	329,40	329,26	329,45	330,15	331,04
Odjeća i obuća	43,26	--	43,22	43,22	43,13	43,13	43,09	43,09	43,26	43,26	43,35	43,45
Stanovanje, voda, str, gas i dr goriva	79,35	--	79,28	79,04	79,04	78,80	78,80	78,25	78,09	78,09	77,70	77,78
Pokućstvo i rutinsko održav. stana	25,38	--	25,37	25,32	25,30	25,27	25,27	25,37	25,40	25,40	25,48	25,45
Zdravlje	20,14	--	20,70	20,83	20,83	20,83	20,83	20,73	20,85	20,85	21,39	21,37
Transport	49,11	--	49,84	50,04	50,14	50,14	50,19	50,29	50,09	50,19	50,19	51,24
Komunikacije	34,68	--	34,68	34,68	34,68	34,68	34,68	34,68	34,68	34,71	34,71	34,71
Rekreacija i kultura	19,78	--	19,74	19,70	19,66	19,64	19,64	19,56	19,52	19,52	19,64	19,56
Obrazovanje	10,80	--	10,80	10,80	10,80	10,80	10,80	10,80	10,80	10,80	10,83	10,81
Restorani, kafeti i hoteli	16,52	--	16,52	16,52	16,52	16,52	16,55	16,55	16,55	16,58	16,58	16,57
Ostala dobra i usluge	30,35	--	30,26	30,19	30,19	30,13	30,01	29,98	30,01	30,04	30,28	30,19
Imputirana renta	175,04	175,04	174,86	174,34	174,34	173,82	173,82	172,60	172,25	172,25	171,39	171,56
UKUPNO	754,88	756,29	758,43	759,18	758,49	753,18	752,89	751,27	751,08	753,65	754,87	755,42

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava

Grafik 1.3.1. Minimalna potrošačka korpa u Crnoj Gori u 2010. godini

Grafik 1.3.2. Struktura minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u 2010.

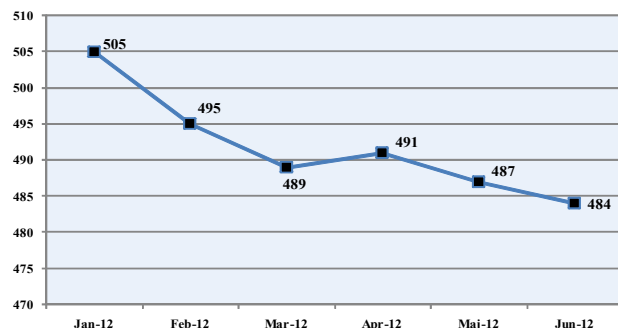

2. Prosječne zarade bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori u periodu 2002 - jun 2012. godine

Tabela 2.1. Visina prosječne bruto i neto zarade u Crnoj Gori u periodu januar - jun 2012. godine, po djelatnostima, u EUR

Naziv sektora	Bruto zarade						Zarade bez poreza i doprinosa (neto zarade)					
	Jun '12	Maj '12	Apr '12	Mar '12	Feb '12	Jan '12	Jun '12	Maj '12	Apr '12	Mar '12	Feb '12	Jan '12
UKUPNO	722	727	733	730	739	754	484	487	491	489	495	505
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	977	897	888	765	879	1,296	654	601	595	512	589	869
Vadenje ruda i kamena	985	1,010	1,068	1,247	1,075	1,081	660	677	715	835	721	724
Prerađivačka industrija	827	765	777	755	796	780	555	513	521	506	534	523
Snabdijevanje električnom energijom	1,363	1,297	1,383	1,308	1,354	1,326	913	869	926	878	907	889
Snabdijevanje vodom, upravljanje ot.	712	689	665	675	679	695	477	462	446	453	455	466
Gradevinarstvo	558	569	589	644	601	557	374	381	395	432	403	373
Trgovina na veliko i trgovina na malo	486	498	496	483	498	536	326	334	332	324	334	360
Saobraćaj i skladištenje	829	837	841	834	835	824	555	562	564	559	560	552
Usluge smještaja i ishrane	588	568	603	608	559	545	394	382	405	408	375	365
Informisanje i komunikacije	1,054	1,085	1,136	1,126	1,121	1,156	707	727	761	755	751	774
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1,275	1,276	1,304	1,386	1,279	1,247	855	855	874	929	857	835
Poslovanje sa nekretninama	1,254	1,238	1,242	1,283	1,302	1,157	840	830	733	860	873	776
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	632	624	633	629	649	697	424	418	425	422	435	467
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	489	589	578	461	492	615	328	394	387	309	329	412
Državna uprava i odbrana, obav. soc. osiguranje	739	741	724	731	746	754	495	496	485	490	500	505
Obrazovanje	668	676	676	676	675	665	448	453	453	453	453	445
Zdravstvena i socijalna zaštita	730	748	720	696	698	713	490	502	483	467	468	478
Umjetnost, zabava i rekreacija	562	556	563	569	587	576	377	373	378	382	393	386
Ostale uslužne djelatnosti	670	649	680	660	665	645	449	435	455	442	446	433

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava

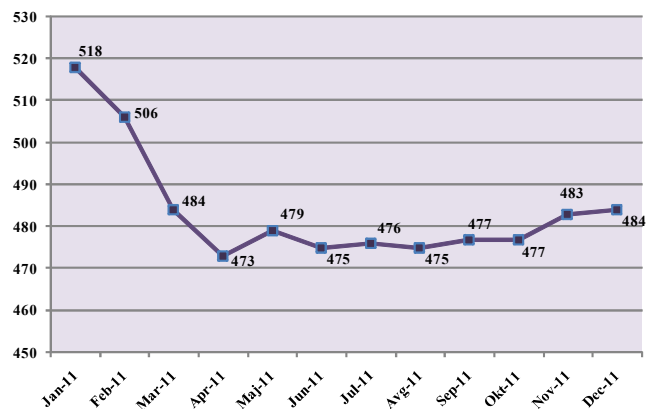
Grafik 2.1.1. Prosječna zarada bez poreza i doprinosa (neto) u periodu januar-jun 2012. godine

U periodu **januar – jun 2012. godine**, najveća vrijednost neto zarade u Crnoj Gori zabilježena je u januaru mjesecu u iznosu od 505 €, dok je najmanja vrijednost zabilježena u junu u iznosu od 484 €. Prosječna vrijednost neto zarade u Crnoj Gori u ovom periodu iznosila je 492 €.

Tabela 2.2. Visina prosječne neto zarade u Crnoj Gori u **2011. godini**, po djelatnostima, u EUR

Naziv sektora	Zarade bez poreza i doprinosa (neto)												
	Dec '11	Nov '11	Okt '11	Sep '11	Avg '11	Jul '11	Jun '11	Maj '11	Apr '11	Mar '11	Feb '11	Jan '11	Prosječna vrijednost za 2011. godinu
UKUPNO	484	483	477	477	475	476	475	479	473	484	506	518	484
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	573	585	592	571	576	589	526	568	569	574	653	704	590
Ribarstvo	195	243	187	152	232	172	180	212	262	125	293	215	206
Vadenje ruda i kamena	689	731	653	631	603	611	590	653	643	631	575	666	640
Prerađivačka industrija	495	496	491	479	487	476	491	473	492	455	503	539	490
Proizvodnja električne energije, gasa i vode	691	736	700	703	668	687	673	690	725	689	798	899	722
Građevinarstvo	396	427	403	404	387	476	394	387	396	371	375	421	403
Trgovina na veliko i malo, opravka	319	309	313	314	309	308	319	322	303	324	338	325	317
Hoteli i restorani	366	380	395	415	412	394	400	389	369	381	367	386	388
Saobraćaj, skladištenje i veze	675	661	617	628	635	631	633	617	626	624	622	640	634
Finansijsko posredovanje	869	847	853	821	860	484	815	828	820	878	894	834	817
Poslovi s nekretninama, iznajmljivanje	432	411	427	430	424	437	434	426	443	444	456	441	434
Državna uprava i socijalno osiguranje	507	499	500	506	500	497	488	485	478	492	504	505	497
Obrazovanje	447	446	447	443	438	442	440	446	443	446	448	444	444
Zdravstveni i socijalni rad	451	464	463	464	466	469	482	474	466	466	473	496	470
Druge komunalne, društ. i lične usluge	408	414	416	413	417	428	424	421	395	394	428	375	411

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava

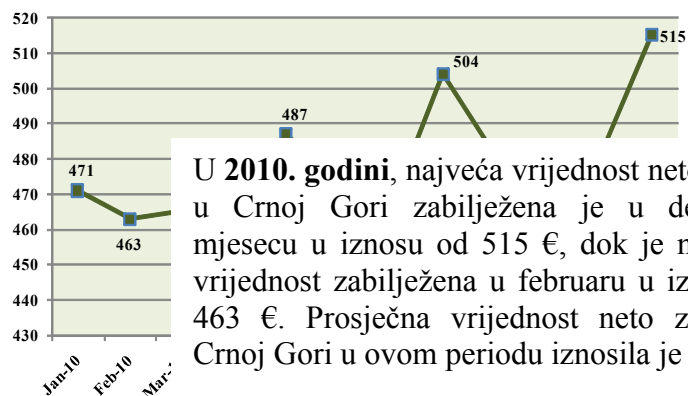
Grafik 2.2.1. Prosječna mjesečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori u 2011. godini

U **2011. godini**, najveća vrijednost neto zarade u Crnoj Gori zabilježena je u januaru mjesecu u iznosu od 518 €, dok je najmanja vrijednost zabilježena u aprilu u iznosu od 473 €. Prosječna vrijednost neto zarade u Crnoj Gori u ovom periodu iznosila je 484 €.

Tabela 2.3. Visina prosječne neto zarade u Crnoj Gori u **2010. godini**, po djelatnostima, u EUR

Naziv sektora	Zarade bez poreza i doprinosa (neto)												
	Dec '10	Nov '10	Okt '10	Sep '10	Avg '10	Jul '10	Jun '10	Maj '10	Apr '10	Mar '10	Feb '10	Jan '10	Prosječna vrijednost za 2010. godinu
UKUPNO	515	480	477	481	504	466	473	487	465	465	463	471	479
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	562	541	587	570	554	580	557	560	550	516	575	622	564
Ribarstvo	259	104	182	137	166	142	99	127	233	202	223	232	179
Vadenje ruda i kamena	627	649	658	692	620	655	611	630	590	572	709	690	644
Prerađivačka industrija	525	514	515	486	473	440	467	430	444	451	441	445	469
Proizvodnja električne energije, gasa i vode	722	660	663	682	683	650	669	847	670	656	678	654	686
Građevinarstvo	551	404	440	414	430	402	399	380	388	418	425	411	425
Trgovina na veliko i malo, opravka	359	277	295	302	322	283	280	290	281	294	301	279	298
Hoteli i restorani	389	334	352	373	375	343	354	352	378	375	363	351	361
Saobraćaj, skladištenje i veze	675	663	602	666	647	609	609	734	579	480	587	578	627
Finansijsko posredovanje	955	956	831	899	831	944	948	913	862	850	795	858	889
Poslovi s nekretninama, iznajmljivanje	575	427	435	438	434	463	439	424	425	413	418	407	443
Državna uprava i socijalno osiguranje	489	455	454	453	518	453	456	453	454	458	443	463	463
Obrazovanje	436	437	435	435	485	418	432	431	428	427	408	407	432
Zdravstveni i socijalni rad	462	455	455	461	530	461	459	457	453	458	445	456	462
Druge komunalne i društ. usluge	465	450	446	410	423	410	403	397	419	388	378	401	417

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstava

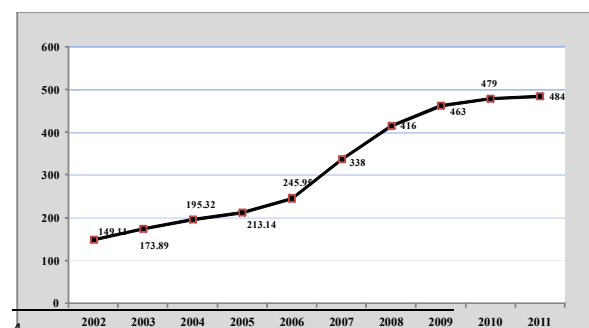
U **2010. godini**, najveća vrijednost neto zarade u Crnoj Gori zabilježena je u decembru mjesecu u iznosu od 515 €, dok je najmanja vrijednost zabilježena u februaru u iznosu od 463 €. Prosječna vrijednost neto zarade u Crnoj Gori u ovom periodu iznosila je 479 €.

Grafik 2.3.1: Prosječna mjesečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori u 2010. godini

Tabela 2.4. Prosječne zarade (bruto) i zarade bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori u periodu 2002-2011. godine, po godinama, u EUR

	2002		2003		2004		2005		2006		2007 ⁴		2008		2009		2010		2011
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Neto
UKUPNO	251,34	149,11	271,03	173,89	302,81	195,32	326,48	213,14	377,36	245,95	497	338	609	416	643	463	715	479	484
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	180,2	111,5	209,23	135,59	337,71	221,59	265,84	171,57	300,43	196,15	446	305	584	398	682	485	841	564	590
Ribarstvo	73,36	46,76	53,31	37,86	71,83	51,54	127,21	88,78	127,53	90,20	196	140	197	141	213	159	267	179	206
Vadjenje ruda	337,43	203,95	328,53	198,02	365,30	224,14	450,90	295,92	589,95	380,79	725	493	833	574	776	558	961	644	640
Preradivačka industrija	212,90	131,90	217,97	138,25	270,54	169,74	302,74	194,56	353,88	229,93	530	358	615	418	613	441	699	469	490
Proizvodnja el. energije	347,45	215,75	373,23	236,45	425,38	269,87	499,44	315,43	633,05	394,36	701	469	783	530	829	593	1,023	686	722
Gradjevinarstvo	189,53	119,94	159,21	109,55	140,59	96,98	179,27	130,21	234,34	166,86	430	295	519	353	554	400	634	425	403
Trgovina na veliko i malo, opravka	154,76	97,98	195,98	128,63	199,16	133,97	210,15	140,43	220,58	148,13	301	208	345	242	375	273	444	298	317
Hoteli i restorani	123,23	79,06	128,67	88,06	172,54	119,19	207,79	139,55	245,77	164,75	388	264	445	307	455	330	538	361	388
Saobraćaj, skladištenje i veze	309,26	189,51	352,45	219,82	419,96	262,85	415,35	263,21	488,53	310,84	659	439	757	513	848	607	935	627	634
Finansijsko posredovanje	516,05	315,16	649,22	390,55	637,00	348,88	753,51	467,15	884,88	552,79	1,156	770	1,268	854	1,248	891	1,324	889	817
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	209,86	130,58	258,41	169,14	296,36	194,08	318,43	210,79	347,83	227,46	438	299	531	363	571	412	660	443	434
Državna uprava i obav. socijalno osiguranje	299,12	186,64	327,13	212,70	355,13	232,39	371,81	243,90	434,04	282,68	506	344	669	454	673	483	690	463	497
Obrazovanje	286,25	179,32	317,26	204,78	350,10	228,32	355,28	234,75	381,14	249,49	433	295	570	388	595	428	644	432	444
Zdravstveno i socijalno osiguranje	267,49	169,43	282,11	186,76	314,15	209,03	325,82	218,62	364,35	243,56	427	296	576	395	655	473	690	462	470
Ostale komunalne, društ. i lične usluge	259,35	162,40	255,75	168,90	243,06	162,49	237,56	159,06	309,68	204,67	431	296	532	370	562	405	622	417	411

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstva

Grafik 2.4.1. Prosječna neto zarada u Crnoj Gori u periodu 2002-2011. godine

U periodu 2002 - 2011. godine, najveća vrijednost prosječne neto zarade u Crnoj Gori zabilježena je u 2011. godini u iznosu od 484 €, dok je najmanja vrijednost zabilježena u 2002. godini u iznosu od 149,11 €.

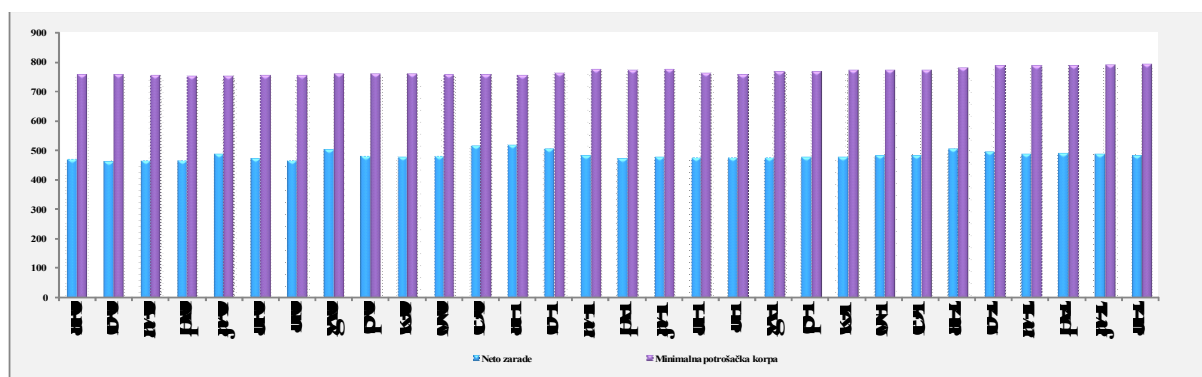
⁴ U 2007. godini se prešlo na novi način obračuna prosječnih zarada.

3. Odnos prosječne neto zarade i minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar 2010 - jun 2012. godine⁵

Tabela 3.1. Odnos prosječne mjesečne neto zarade i minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u periodu januar 2010 - jun 2012. godine

Mjesec	Zarada bez poreza i doprinosa (neto)			Minimalna potrošačka korpa			Odnos neto minimalne potrošačke korpe i zarade (B:A)		
	A			B			(B:A)		
	jan-jun '12	2011	2010	jan-jun '12	2011	2010	jan-jun '12	2011	2010
Januar	505	518	471	778,3	770	754,88	1,54	1,49	1,60
Februar	495	506	463	786,3	770,6	756,29	1,59	1,52	1,63
Mart	489	484	465	786,5	770,8	758,43	1,61	1,59	1,63
April	491	473	465	787,4	767,2	759,18	1,60	1,62	1,63
Maj	487	479	487	789,0	767,2	758,49	1,62	1,60	1,56
Jun	484	475	473	790,3	756,01	753,18	1,63	1,59	1,59
Jul	--	476	466	--	761,04	752,89	--	1,60	1,62
Avgust	--	475	504	--	772,59	751,27	--	1,63	1,49
Septembar	--	477	481	--	770,52	751,08	--	1,62	1,56
Oktobar	--	477	477	--	773,91	753,65	--	1,62	1,58
Novembar	--	483	480	--	761,50	754,87	--	1,58	1,57
Decembar	--	484	515	--	754,35	755,42	--	1,56	1,47

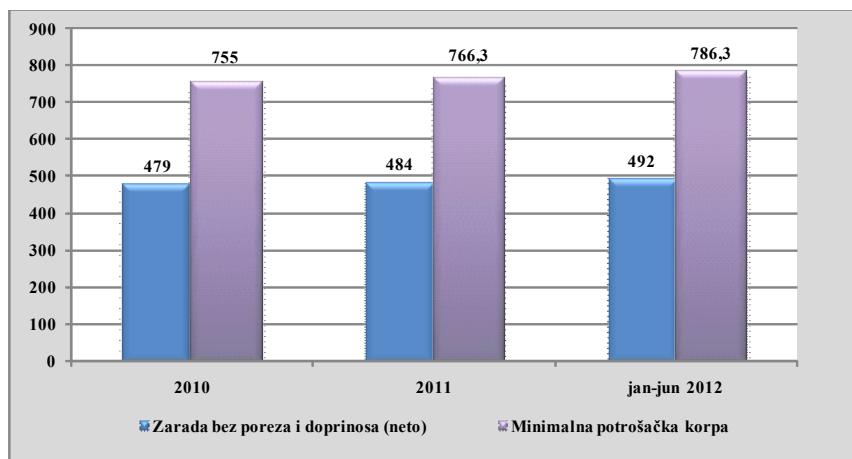
Grafik 3.1.1. Odnos prosječne mjesečne neto zarade i minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori za period januar 2010 - jun 2012. godine

⁵ Vrijednost minimalne potrošačke korpe se objavljuje na internet stranicama Monstat-a od 2010. godine

Tabela 3.2. Odnos prosječne godišnje neto zarade i minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u 2010, 2011. i januar - jun 2012. godine

	Prosječna zarada bez poreza i doprinosa (neto)	Prosječna minimalna potrošačka korpa	Odnos prosječne minimalne potrošačke korpe i prosječne zarade
	A	B	B:A
2010	479	755	1,58
2011	484	766,3	1,58
januar - jun 2012	492	786,3	1,60

Grafik 3.2.1. Odnos prosječne godišnje neto zarade i minimalne potrošačke korpe u Crnoj Gori u 2010, 2011. i januar - jun 2012. godine

4. Lična potrošnja u Crnoj Gori i zemljama u regionu (za godinu sa posljednjim raspoloživim podacima)

Tabela 4.1. Mjesečni prosjek lične potrošnje u **Crnoj Gori** u 2011. godini (prosjek po domaćinstvu), u EUR

Mjesečni prosjek, 2011. godina	Crna Gora	Urbano područje	Ruralno područje	Podgorica
Lična potrošnja	525	621	364	643
Hrana i bezalkoholna pića	187	218	134	232
Alkoholna pića i duvan	20	22	18	24
Odjeća i obuća	39	47	26	45
Stanovanje, voda i struja	79	95	51	85
Namještaj, pokućstvo i održavanje stana	26	31	17	27
Zdravstvo	21	24	16	29
Transport	56	62	45	79
Komunikacije	31	37	21	41
Rekreacija i kultura	18	23	9	20
Obrazovanje	9	12	4	17
Restorani i hoteli	13	16	7	11
Ostala dobra i usluge	27	34	15	34

Izvor: MONSTAT, Odsjek statistike tržišta rada, uslova života, socijalne usluge i potrošnje domaćinstva

Tabela 4.2. Ukupni prosječni mjesečni izdaci⁶ u **Bosni i Hercegovini** u 2007⁷. god, u KM i EUR⁸

Mjesečni prosjek, 2007. godina	KM	EUR
UKUPNO	1.541,43	788,3

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

⁶ Prosječni mjesečni izdaci obuhvataju potrošnju iz vlastite proizvodnje (za hranu i za neprehranu) i imputiranu rentu.

⁷ Posljednja Anketa o potrošnji domaćinstava rađena je u 2007. godini.

⁸ Prilikom konvertovanja valute druge države u EUR korištene su vrijednosti posljednjeg dana u godini, odn. posljednjeg dana u datom mjesecu. Za konvertovanje korišten je konverter *Oanda*, dostupan na URL: <http://www.oanda.com/currency/converter/>.

Tabela 4.3. Godišnji prosjek lične potrošnje u Republici Hrvatskoj u 2010. godini (prosjeck po domaćinstvu), u HRK i EUR

Godišnji prosjek, 2010. godina	Kune (HRK)	EUR
Izdaci za potrošnju, kune	75.167	10.166,3
Struktura izdataka, %	100,00	
Hrana i bezalkoholna pića	32,13	
Alkoholna pića i duvan	3,81	
Odjeća i obuća	6,37	
Stanovanje i potrošnja energenata ⁹	14,93	
Namještaj, pokućstvo i održavanje stana	4,92	
Zdravstvo	3,25	
Transport	11,97	
Komunikacije	5,25	
Rekreacija i kultura	5,58	
Obrazovanje	0,86	
Restorani i hoteli	2,41	
Ostala dobra i usluge	8,52	

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Statističke informacije 2012

Tabela 4.4. Godišnji prosjek lične potrošnje u Republici Makedoniji u 2011. godini (prosjeck po domaćinstvu), u MKD i EUR

Godišnji prosjek, 2011. godina	MKD	EUR
UKUPNO	321.994	5.180,05
Hrana i bezalkoholna pića	138.354	
Alkoholna pića i duvan	11.735	
Odjeća i obuća	20.436	
Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. goriva	40.739	
Namještaj, pokućstvo i održavanje stana	19.251	
Zdravstvo	11.229	
Transport	27.652	
Komunikacije	12.771	
Rekreacija i kultura	10.302	
Obrazovanje	2.038	
Restorani i hoteli	14.024	
Ostala dobra i usluge	13.463	

⁹ U troškove stanovanja nije uključena imputirana renta. Imputirana renta je pretpostavljeni iznos naknade za najam stana koju bi kućanstvo, koje stanuje u vlastitom stanu, platilo kada bi isti takav stan trebalo unajmiti za potrebe svog kućanstva.

Tabela 4.5. Mjesečni prosjek lične potrošnje u **Republici Srbiji** u prvom kvartalu 2012. godine (prosjek po domaćinstvu), u RSD i EUR

Mjesečni prosjek, I kvartal 2012. godine	RSD	EUR¹⁰
UKUPNO	49.421	440,8
Hrana i bezalkoholna pića	19.944	
Alkoholna pića i duvan	2.024	
Odjeća i obuća	2.484	
Stanovanje, voda i struja	8.758	
Namještaj, pokućstvo i održavanje stana	2.262	
Zdravstvo	2.215	
Transport	4.150	
Komunikacije	2.074	
Rekreacija i kultura	1.712	
Obrazovanje	293	
Restorani i hoteli	1.009	
Ostala dobra i usluge	2.496	

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srbije

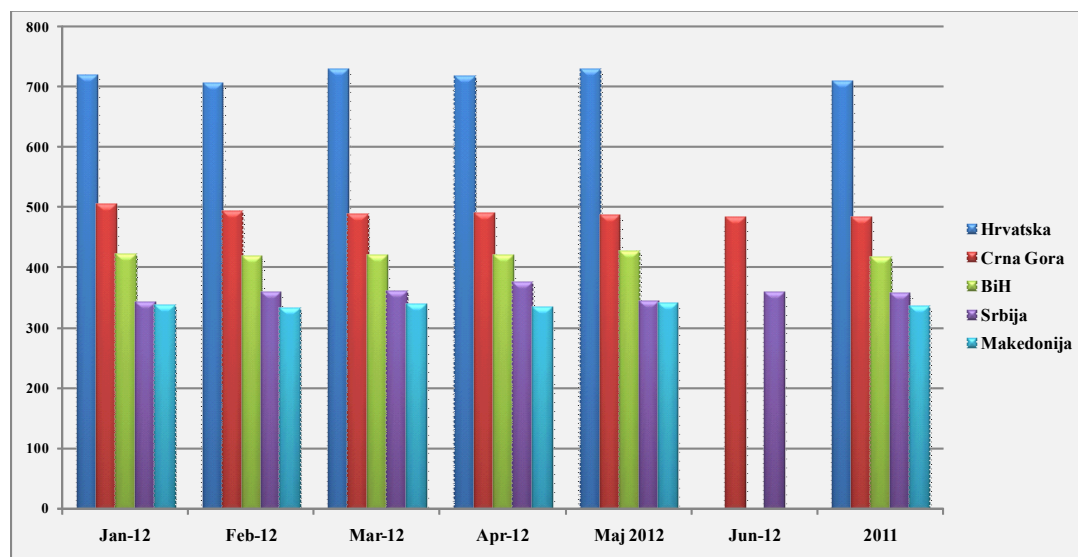
¹⁰ Za datum konvertovanja RSD u EUR korišten je 31. mart 2012. godine.

5. Zarade bez poreza i doprinosa (neto) u zemljama u regionu

Tabela 5.1. Prosječne neto zarade u tekućem periodu, po zemljama u regionu, u EUR¹¹

	Januar 2012	Februar 2012	Mart 2012	April 2012	Maj 2012	Jun 2012	2011 ¹²
Crna Gora	505	495	489	491	487	484	484
BiH	422	418	420	420	427	--	417
Hrvatska	719	706	730	718	729	--	709
Makedonija	338	332	339	334	340	--	335
Srbija	343	360	362	376	345	360	358

Grafik 5.1.1. Prosječne neto zarade u tekućem periodu, po zemljama u regionu, u EUR

¹¹ Za datum konvertovanja u periodu januar - jun 2012. godine korišten je posljednji dan u datom mjesecu.

¹² Datum konvertovanja 31. decembar 2011. godine

Tabela 5.2. Prosječne neto plate u **Bosni i Hercegovini** u periodu januar 2011- maj 2012. godine, po mjesecima, u **KM**

	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	KM prosjek
2011	807	799	818	811	821	820	813	822	814	813	824	828	816
2012	826	818	823	823	836	--	--	--	--	--	--	--	825

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 5.3. Prosječne neto plate u **Republici Hrvatskoj** u periodu januar 2011- april 2012. godine, po mjesecima, u **HRK**

	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	HRK prosjek
2011	5.342	5.242	5.480	4.396	5.425	5.498	5.365	5.514	5.397	5.406	5.729	5.493	5.357
2012	5.463	5.363	5.499	5.403	5.529	--	--	--	--	--	--	--	5.451

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Tabela 5.4. Prosječne neto plate u **Republici Makedoniji** u periodu januar 2011- mart 2012. godine, po mjesecima, u **MKD**

	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	MKD prosjek
2011	21.029	20.433	20.585	20.519	20.954	21.119	20.813	20.912	20.659	20.902	20.834	21.415	20.848
2012	20.982	20.625	21.081	20.743	20.867	--	--	--	--	--	--	--	20.859

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Makedonije

Tabela 5.5. Prosječne neto plate u **Republici Srbiji** u periodu januar 2011- jun 2012. godine, po mjesecima, u **RSD**

	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	RSD prosjek
2011	34.009	35.538	35.777	39.298	35.362	39.322	39.127	38.389	38.763	38.167	38.363	43.887	38.000
2012	36.639	40.003	40.562	42.215	40.442	42.335	--	--	--	--	--	--	40.366

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srbije